

**Aalisarnermut Piniarnermullu Naalakkersuisoqarfik
Nunalerinermut, Imminut Pilersornermut Pilersornermullu Naalak-
kersuisoqarfik**

04. september 2022

Tunup Kujataata nanoqarfiit 20-ssaattut akuerineqartoq

Tunuliaqutaa

- Nannut Tunup sineriaa tamakkerlugu naammattuugassaasarput. Nannullu Tunu-meersut sikorsuit uiaqatigalugit Kalaallit Nunaata Kujataanut aamma annguttarput (Born 1995).
- Nannullu Tunumeersut ullumikkut nanoqatigiiaatut ataatsit aqutsivigineqartarput, Tunup sineriaani 3.000 km-itut isorartutigisumiittuullutik, 83°N avannarpassisigisumi aammalu 60°N avannarpassisigisumi aammalu Nunatta kujataata kitaani Nunap Isua-niit Paamiut tikillugit (62°N Avannarpassisigisumi). Taamatullu killiliineq 1993-imi IUCN PBSG-mit aalajangiiffigineqarpoq, taamanilu aalajangiinermi ilisimasat nalinginnaasut, aammalu Tunumi Nunattalu Kujataani nannuttarineqartartut aallaavigineqarsimapput. (Takuuk Wiig et al. 1995, qupperneq 23).
- Nannut uumaffiini misissuinerit siusinnerusukku ingerlanneqarsimasut ukiuni 1973-1975, 1993-1994, 2007-2008 aammalu 2011-imi Tunup ilaani nannut siaruaassimas-susaat uumavimminnillu atuinerat paasinarneqarmata. (Vibe 1976, Born et al. 1997, Wiig et al. 2003, Born et al. 2012, Laidre et al 2015).
- Pinngortitaleriffik 2015-imiit 2022-imut Tunup sineriaa tamakkerlugu piniartut ilisi-masaannik katersuipput aammalu nannunik nalunaarutsiillutillu malinnaaviginnipput, soorlutaaq nannut ilaqutariissutsimikkut ilalisaataannik nalilersuillutillu timaasa qanoq issusiat, siaruaassimassusiat uummaviilu pillugit ilisimatuussutsikkut misissuip-put. Uumasogatiigiiaat ataatsimoortut imminnut aqqissuuttariaasii, uumasogatiigiiaa-nullu immikkoortunut ilaanersut paasiniaaffigineqarput, tassa Tunup aqutsiviata iluani-ittut eqqarsaatigalugit. Misissuinerillu inernerit qanittukku ilisimatuussutsikkut allaa-serinnittarfimmi *Science* -mi saqqummersinneqarput qulequtaralugu *Glacial ice sup-ports a distinct and undocumented polar bear subpopulation persisting in late 21st-century sea-ice conditions* (Laidre et al. 2022).

Tunup Kujataani ilisimatuussutsikkut misissuinerit inernerit nutaat

- Laidre et al. (2022) allaaseraa maannamut uppersarneqarsimangitsoq, Tunup Kujataani nannut nanoqatigiiaat ilaattut immikkooruteqarnerannut tunngasoq, uumaffigisaallu avannarpassisutsit 60°N aammalu 64°N missaanniittut paasisimagamiuk.
- Tunup Kujataatungaani nanoqatigiit nanoqatigiiaat ilaattut immikkooruteqartutut inis-simasuupput Issittumilu nanoqatigiiaanun naleqqiullutik ilalisaataat immikkooru-teqartuulluni. Tunup Kujataani nannut nanoqarfinni 19-imi uumasunit allaanerupput,

aamma Tunup Avannaani nannunit avannarpasissutsimi 64°N-ip avannaatungaani uumasunit allaanerullutik.

- Nannut Tunup Kujataani uumasut Tunup Kujataani avatangiisinut tulluarsarsimasuupput tamaani kangerlunni uumasuullutik. Tunup Kujasinnerusuata sikorsuaqartarnera sivikippallaqaaq nannut tamaaniittut pisariaqartitaannut sanilliullugu, taamaattumik nannut tamaaniittut iluliat sermit uukkartartuaneersut immallu tarajoqangitsup sermiinik¹ akorneqarfianni uumanerusarput upernaakkut ukiakkullu tamakkua akornganni puisinniartaramik.
- Laidre et al. (2022) naapertorlugu nannut Tunup Kujataani uumasuusut nanoqatigiiaat akornganni immikkoorteqartuusut uppernarsarneqarsinnaapput. Nalunaarsukkat katersorneqarsimasut, misissuinermilu atorneqarsimasut aammalu missiliuussiffissatut atugassanngorlugit misissuinerit amerlassusiisa sionatigut issittumi nanoqatigiiaanik misissuisimanernut naleqqiullutik tutsuiginartorujussuupput.
- Naak misissuineq atorneqartoq nannut amerlassusiisa kisinnissaannut atugas-siaanngikkaluartoq, taamaattoq nannut nalunaarsorneqarnerisa takutippaat Tunup Kujataani massakkut nannut untritillit arlaqalaartut uumasut.
- Nannut Ittoqqortoormiini Tasiilamilu pisarineqartartut Tunup avannaatungaata aqutsiveqarfianeersuupput. Nannut nalunaaqutsersorneqarsimasut pisarineqaqqissimasut naapertorlugit aammalu DNA-vinik misissuinerit paasinarsisippaat nannut Kitaata Kujataani pisarineqartut amerlanerpaartaat (tamarmiunngitsorli) Tunup Avannaatungaani nanoqatigiiaaneersuukkajunnerusut, taakkualu nannut Tunup Kujataatungaaniittut saneqquitiinnarlugit sikorsuit ingiaqatigalugit uiartarsimasut.

Ajornartorsiutaasinnaasut nutaat

- *Uumasoaqatigiiaat taamak ikitsigigamik taamalla amerliartorsinnaassusiat annikitsigigami, inunnik pinngortitamiillu innarlerneqarsinnaanerusutut inissisimareersuupput.* Nannut Tunup Kujataatungaaniittut qularnanngitsumik ukiuni untritilialunnguani ikittuinnaasarsimapput, nanoqatigiiaaniillu allanik annikitsuinnarmik akorneqartarnertik ikittuinnarnillu piaqqisarnertik pissutigalugu innarlianerusumik inissisimasuupput. Tamaani nanoqatigiiaat immikkoortut amerlassusaat paaseqqinnaarneqassappat taava sukumiinerusumik ilisimatusartoqarnissaa pisariaqassaaq.
- *Nannut Tunup Kujataatungaaneersut pinjarluarneqassagunik innarlerneqarnissaat qularnanngilaq.* Tunumi nannuttassiissutaasartut ukiumut 64-it missaanniippat (Tunup Kujataani Kitaatalu Kujataani pisarineqarsimasut ilanngullugit, Pinngortitaleriffik 2022). Tunullu Kujataani piujuartitsiniartumik nannunniartoqarsinnaanissaa naatsorsuiffiqineqarsimangikkaluartoq missiliuussinerit takutereerpaat tamaani nanoqatigiiaanit arnavissat ukiumut tallimat pisarineqartassappata taava takussaajunnaartussaasasut. Paasissutissallu sukumiinerusut pissarsiarineqartariaqassappat, immikkut nanoqassusia missiliuussinerit sukumiinerusut atorlugit paasisaqarfigineqassappat, misissuinerillu

¹ Iluliarsuit aserornerisa ermullu tarajoqangitsup sikuata aserorterneqarfianni sermersuup uukkartartuata eqqaanniittuani, imaannarsuarmullu saavittussat akorngini.

aallaavigalugit piujuartitsiniartumik pisaqartoqartarnissaa aqutsisunullu piujuartitsinia-
nissaaq aallaavigalugu siunnersuinissaaq anguneqassappat.

- *Tunup Kujataani nannunik takornariartitsinerit soqutigineqaraluttuinnarput.* Kalaallit Nunaanni takornariaqarneq, umiarsuarnik takornariartaassuarnik takkuttoqartarnera ilanngukkaanni, nualluussuarlu Covid-19 sioqqullugu takornariartartut amerliartupiluu-
leraluarput, ingammik nutaanik mittarfiliornerit aallartinneqarmatali (Anon 2021).
Pisuussutit nutarterneqaqqissinnaangitsut piaaffigineqarnissaat aamma soqutigi-
neqarsimagaluartoq, siunissami piorsaaffigineqaqqissinnaapput. Piiaanissammi kan-
gerlunni ikittuinnarniluunniit pigaluarpata Tunup Kujataani nanoqatigiiaanut akorngu-
sersuutaasussaapput. Kangerluit nannunik uumaffigineqartut inuit aallutaannik inger-
latsiviginissaat nakkutigineqarlunilu killilersorneqartariaqarpoq.
- *Nannut Tunup Kujataaniittut nanoqatigiiaat ilalisaammikkut assigiinngiaassusaasa
immikkuullarissusaannik peqartitseqataavoq, taamaattoqarneralu nannut suussusaan-
nut pingaaruteqarluinnartuuvoq.* Assigiinngiaassutsillu taassuma eriaginissaa
pingaaruteqarluinnartuuvoq nannut nunani tamalaani piunissaat anguniassagaanni,
nannullu uumaannarsinnaassusiat aallaavigissagaanni.
- *Avatangiisit kissakkaluttuinnarnerini nannut qanoq uumaannarsinnaassusiannut tun-
ngatillugu nannut Tunup Kujataaneersut immikkuullarissumik takussutissiipput.*
Nannut Tunup Kujataaniittut nunami issittartumiikkaluarlutik aasakkut
kiatsingaatsiartartumiit-tuupput ermullu sermeqarfiani sivikikkaluamik sikuusartumi,
tassalu ukiumut ullut 100it inorlugit sikuusartumiittumi uukkartartumiinnissartik
pisariaqartilluinnagaraat. Silallu kissakkaluttuinnarnerata kingunerisaanik Kalaallit
Nunaata avannaatungaani nannut siunissami avatangiiseriligassaannut, Tunup
Kujataata nanuisa uumaffigisaat assersuutaasinnaaqaq. Taamaattumik Tunup
Kujataani nannut misissuiffiginerisigut, siunissami qaninnermi nanoqatigiiaat allat
ajornartorsutitigiligassaat paasisaqarfigi- neqarnerusussaassaaq.

Aqutsisunut innersuussutit

- Tunup Kujataa nannunik immikkuullarilluinnartunik qajannartumillu inissisimasunik
peqarpoq, taakkualu akuerineqarnissaat, nunarsuarmilu nanoqatigeeqarfiit 20-vissaat-
tut naliliiffigineqarnissaat aqunneqarnissaallu pingaaruteqaqaaq. Tunumilu na-
noqatigiiaat marlunnut avinneqartariaqarput: Tunup Avannaani nanoqarfittut, aam-
malu Tunup Kujataani nanoqarfittut. Ilisimatuussutsikkut nalunaarsukkat malillugit
Tunup avannaani nanoqatigiiaat najugaat aammalu Tunup Kujataani nanoqatigeeqar-
fiup avissarfiat avannarpasissutsip 64°N missaata nalaaniittoq paasineqarpoq (takus-
sutissaaq 1).
- Nannut suaassusiisa, pisoqaassusiisa iluminnilu qanoq inissitsitersimaneri paasisaqarfi
gissallugit pisariaqarluinnarpoq, Tunup Kujataani immikkut nanoqatigiiaajusut pillugit
ilisimatuussutsikkut tunngaveqartumik aqutsisoqarnissaanut nanoqatigiiaallu piujuar-
tinniarneqarnissaat eqqarsaatigalugu.
- Piujuartitsiniartumik piniartoqassappat taama nanoqatigiiaat ikitsigitillugit
ilanngaatigisinnaasaat annikissaqaaq, Tunullu Kujataatungaani nakkutilliinissaaq akisus-
saqimmat, nannut Tunup Kujataatungaaniittut piniarneqartannginnissaat innersuus-
sutigaarput, ilisimatussutsikkut tunngaveqartumik siunnersuilersinnaanissap tungaa-
nut.

Nunap assinga

- Nunap assinga killeqarfissap nutaap sumiinnissaanut siunnersuutitalik kiggiupparput. (takussutissiaq 1).

Kristin Laidre aammalu Fernando Ugarte

Miluumasut Timmissallu Immikkoortortaat
Pinngortitaleriffik

Paasissutissanik aallerfiit / issuaavigineqartut

Anon., 2021. Towards more tourism, Visit Greenland tourism strategy 2021-2024. <https://traveltrade.visitgreenland.com/strategy/>

Born, E.W., 1995. Status of the polar bear in Greenland, pp. 81-103. *In: Ø. Wiig, E.W. Born, and G. Garner, (Eds.), 1995. Polar Bears. Proceedings of the 11th Working Meeting of the IUCN/SSC Polar Bear Specialist Group. Occasional Paper of IUCN/SSC No 10. Gland Switzerland and Cambridge, UK: 192 pp.* Born, E.W., Laidre, K., Wiig, Ø. 2012. Mærkning af isbjørne I Sydøstgrønland, 28. juli – 8. august 2011, rapport over feltarbejde. GINR internal report.

Born, E.W., Wiig, Ø., Thomassen, J. 1997. Seasonal and annual movements of radio-collared polar bears (*Ursus maritimus*) in Northeast Greenland. *J of Marine Systems* 10: 67–77

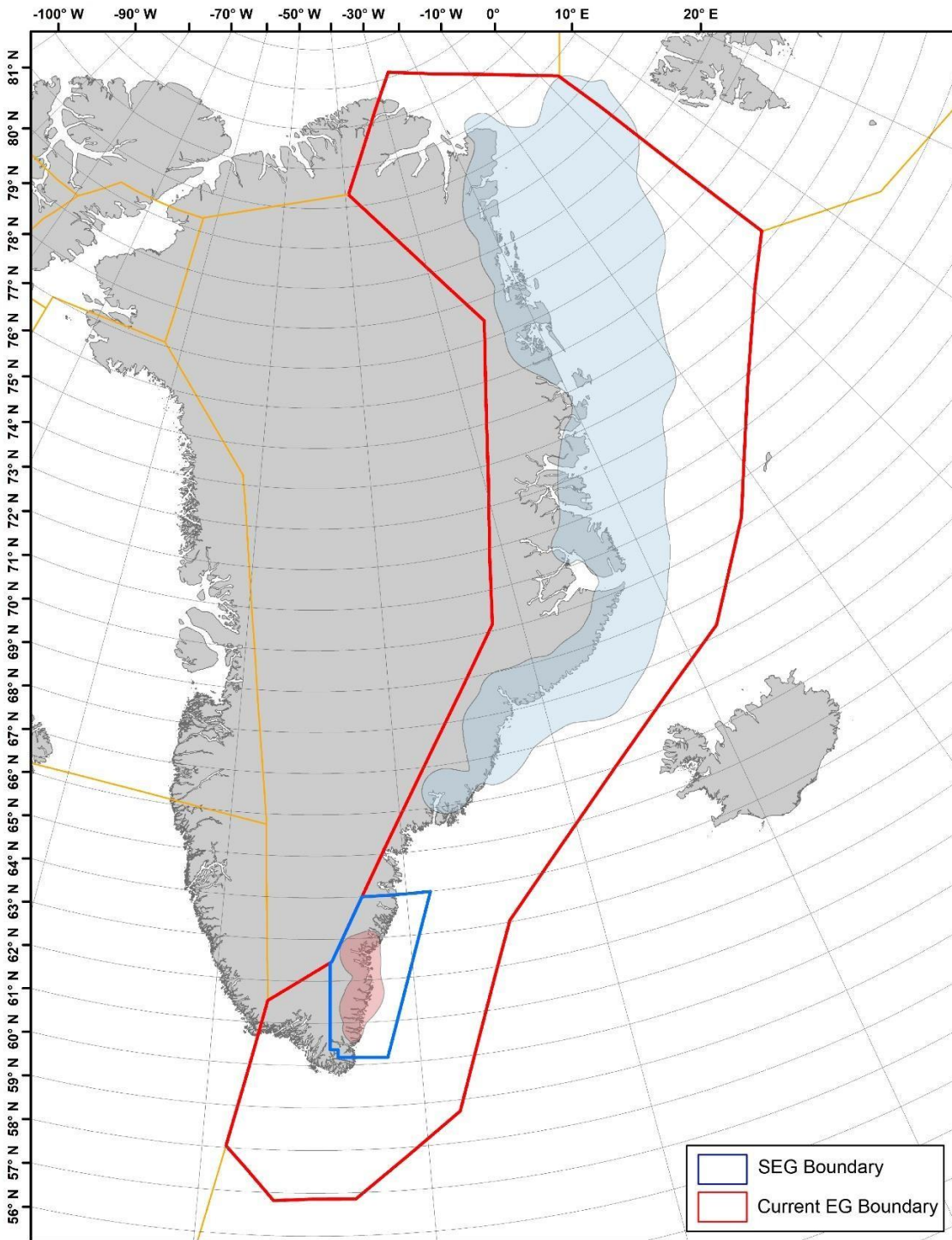
Laidre, K.L., Born, E.W., Heagerty, P., Wiig, Ø., Dietz, R., Stern, H., Aars, J., Andersen, M. 2015. Shifts in habitat use by female polar bears (*Ursus maritimus*) in East Greenland. *Polar Biology* 38: 879-893. doi: 10.1007/s00300-015-1648-5it

Laidre K. L., Supple, M.A., Born, E.W., Regehr, E.V., Wiig, Ø., Ugarte, F., Aars, J., Dietz, R., Sonne, C., Hegelund, P., Isaksen, C., Akse, G.B., Cohen, B., Stern, H.L., Moon, T., Vollmers, C., Corbett-Detig, R., Paetkau, D., Shapiro, B., 2022. Glacial ice supports a distinct and undocumented polar bear subpopulation persisting in late 21st-century sea-ice conditions. *Science* 376 (6599): 1333-1338. DOI: [10.1126/science.abk2793](https://doi.org/10.1126/science.abk2793)

Wiig, Ø., Born, E., Garner, G. W. (Eds.), 1995. Figure 1 on page 33. *In: Polar Bears: Proceedings of the Eleventh Working Meeting of the WCN/SSC Polar Bear Specialist Group. IUCN, Gland, Switzerland and Cambridge, UK. v + 192pp*

Wiig, Ø., Born, E.W., Toudal Pedersen, L. 2003. Movement of female polar bears (*Ursus maritimus*) in the East Greenland pack ice. *Polar Biol* 26: 509-516

Vibe, C. 1976. Preliminary report on the second Danish polar bear expedition to Northeast Greenland. 1974. *In: Polar bear proceedings 5th working meeting of the Polar Bear Specialist Group, IUCN Pub. New Ser. Suppl. Pap 42: 91-97.*

Takussutissiaq 1. Tunumi nannut immikkoortut killeqarfissaattut siunnersuut Tunullu Kujataani nanoqarfiup sumiinneranik takussutissiaq